

Posudek oponenta diplomové práce

Pavol Jakubec: Československo-poľský spor o Javorinu v kontexte bilaterálnych vzťahov medzivojnového obdobia (1921-1939), 2 časti, Praha 2009, 342 stran rkp, 18 stran príloh.

Československo-polské vzťahy byly v meziválečné období zatíženy územními spory, které byly mimo jiné důsledkem křížících se hospodářských zájmů a nejasnosti etnické příslušnosti obyvatelstva na Těšínsku, Oravě a Spiši. Spor o Javorinu lze zařadit do druhé kategorie, protože goralské etnikum bylo nacionalisty na obou stranách právě vytyčovaných hranic považováno za součást vlastního národa. Hospodářský a strategický význam Javoriny není sice třeba přeceňovat, vzhledem k dopadu sporu o výše uvedenou oblast na vztahy s naším významným severním sousedem je však i přesto nutné vyslovit podiv, že toto téma v české a slovenské historiografii nebylo uspokojivým způsobem zpracováno. Lze proto jen přivítat pokus Pavla Jakubce tuto mezeru zacelit.

Autor v první části práce analyzuje průběh sporu o Javorinu v první polovině dvacátých let. Velmi důkladně se zabývá jeho jednotlivými fázemi, od pokusu Poláků oblast vojensky obsadit (1918-19), po rozhodnutí stálého soudního dvora v Haagu, kterým byla Javorina definitivně přiřčena Československu. Velmi zajímavé jsou Jakubcovy postřehy pokud jde o motivaci Varšavy důsledně trvat na odstoupení Javoriny. Upozorňuje tak nejen na vojensko-strategická hlediska (blízkost košicko-bohumínské dráhy), ale i na zájem Polského tovaryšstva tatranského o rozšíření polské části Tater. Podobně důkladně se Jakubec věnuje i analýze československé politiky v otázce (česko)- slovensko-polských hranic, kde se Praha snažila v maximální možné míře udržet předválečnou historickou uhersko-haličskou hranici.

Poněkud méně přesvědčivě se autor zabýval postoji místního obyvatelstva. Správně sice konstatuje, že bylo národnostně nevyhraněné, jeho reakci na probíhající diskuse a

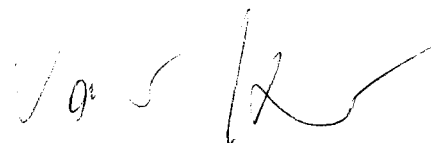
dokonce i ozbrojené střety mezi Prahou a Varšavou však alespoň v první fázi sporu (do roku 1924) téměř nezaznamenal. Teprve pro rok 1938, kdy bylo území předáno Polsku, přesvědčivým způsobem dokládá, že obyvatelstvo obce bylo orientováno (česko)- slovensky a odmítalo připojení k polskému státu, zatímco v Polsku ležící goralské osady (např. Jurgov) zaujaly propolský postoj. Jde však jen o drobný nedostatek v jinak kvalitní práci založené na studiu primárního archivního materiálu a v podstatě veškeré relevantní domácí i zahraniční literatury.

Autor pracoval především v českých a slovenských archivech, jejichž fondy důkladně vytěžil. Je škoda, že, jak sám v závěru práce přiznává, nebádal v polských archivech. Příslušnou polskou odbornou literaturu však zná a plně využívá. Jakubcovu orientaci v problematice nezpochybňují ani drobné omyly, kterých se dopustil v oblastech ležících mimo hlavní záběr práce. Například v poznámce 190 na straně 79 nesprávně poukazuje na „nesrovnalost“ mezi edicí dokumentů Foreign Relations of the United States a webovou stránkou státního departmentu, kde se o N. H. Davisovi jednou hovoří jako o zastupujícím státním tajemníkovi a podruhé jako o státním podtajemníkovi. Ve skutečnosti jsou správně obě označení, státní podtajemník totiž v nepřítomnosti státního tajemníka občas jednal jako zastupující státní tajemník.

Bez ohledu na drobné nedostatky konstatuji, že Pavol Jakubec předložil kvalitní diplomovou práci, která vyhovuje odborným i technickým požadavkům na ni kladeným. Autor splnil vytyčené cíle a prokázal schopnost samostatné vědecké práce. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně

Praha, 11. května 2009

doc. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.